

ТРИВАЛІСТЬ ПРОДУКТИВНОГО ДОВГОЛІТТЯ ТА РІВЕНЬ АДАПТАЦІЇ СВИНОМАТОК УНІВЕРСАЛЬНОГО НАПРЯМКУ ПРОДУКТИВНОСТІ

Халак В. І., кандидат сільськогосподарських наук

Козир В. С., доктор сільськогосподарських наук

Державна установа Інститут зернових культур НААН

Волощук В. М., доктор сільськогосподарських наук

Засуха Л. В., аспірант*

Інститут свинарства і агропромислового виробництва НААН

36013, м. Полтава, вул. Шведська могила, 1

pigbreeding@ukr.net

Досліджено показники продуктивного довголіття та рівень адаптації свиноматок різної тривалості племінного використання, розрахувати коефіцієнти парної кореляції між ознаками, а також визначено критерії відбору високопродуктивних тварин за коефіцієнтом плодючості тварин. Для досягнення мети науково – дослідної роботи використовували зоотехнічні, біометричні та економічні методи досліджень.

Встановлено, що тривалість життя свиноматок великої білої породи в умовах племінного репродуктора ТОВ «Дружба – Казначейка» Дніпропетровської області становить $44,8 \pm 1,97$ міс, тривалість племінного використання – $33,4 \pm 1,96$ міс індекс «рівень адаптації» – $11,75 \pm 0,726$ бала. Частка тривалості племінного використання до тривалості життя у тварин основного стада дорівнює 74,5 %.

За період племінного використання від свиноматок великої білої породи одержано $6,2 \pm 0,36$ опороси, поросят усього – $67,5 \pm 4,40$ гол, живих порослят – $64,2 \pm 4,14$ гол. Багатоплідність свиноматки в розрахунку на один опорос склала $10,1 \pm 0,16$ гол, маса гнізда на дату відлучення – $77,0 \pm 1,02$ кг, кількість непродуктивних днів в розрахунку на один опорос – $25,4 \pm 2,90$, тривалість міжопоросного періоду – $173,6 \pm 3,71$ днів.

Достовірну різницю між тваринами з максимальною (I група) та мінімальною часткою тривалості племінного використання (III група) до тривалості життя встановлено за показниками «одержано опоросів» ($lim=6,0$; $td=15,78$; $P<0,001$), «одержано порослят усього, гол» ($lim=71,7$ гол; $td=11,74$; $P<0,001$), «одержано живих порослят, гол» ($lim=68,4$ гол; $td=11,79$; $P<0,001$), «багатоплідність свиноматки в розрахунку на один опорос, гол» ($lim=1,8$ гол на один опорос; $td=2,81$; $P<0,01$), «коефіцієнт плодючості тварин» ($lim=44,12$ бала; $td=2,59$; $P<0,05$) та «маса гнізда на дату відлучення, кг» ($lim=7,9$ кг; $td=3,46$; $P<0,01$). За показниками «кількість непродуктивних днів в розрахунку на один опорос» та «тривалість міжопоросного періоду, днів» різниця між свиноматками зазначених груп коливалася у межах від 3,48 до 28,69 %.

Зв'язки між коефіцієнтом плодючості тварин, показниками рівня адаптації та ознаками відтворювальної здатності свиноматок великої білої породи є достовірними з імовірністю $P<0,05-0,001$.

Максимальну прибавку продукції одержано від свиноматок, у яких співвідношення: «тривалість племінного використання : тривалість життя» дорівнює $83,6 \pm 0,61$ (+5,40 %).

Ключові слова: свиноматка, універсальний напрямок продуктивності, тривалість продуктивного довголіття, відтворювальна здатність, індекс «рівень адаптації», мінливість, кореляційний зв'язок

*Науковий керівник – доктор сільськогосподарських наук В.О.Іванов

Теоретичною основою для проведення досліджень є фундаментальні роботи вітчизняних та зарубіжних вчених [1-4 та ін.].

Мета роботи – дослідити показники продуктивного довголіття та рівень адаптації свиноматок різної тривалості племінного використання, розрахувати коефіцієнти парної кореляції між ознаками, а також визначено критерії відбору високопродуктивних тварин за коефіцієнтом плодючості тварин.

Матеріали і методи. Експериментальну частину досліджень проведено в умовах племінного репродуктора з розведення свиней великої білої породи ТОВ «Дружба – Казначейка» Дніпропетровської області.

Оцінку свиноматок великої білої породи за показниками рівня адаптації та ознаками відтворювальної здатності проводили з урахуванням наступних абсолютних та інтегрованих параметрів (ознак): тривалість життя, міс, тривалість племінного використання, міс, індекс «рівень адаптації», балів, одержано поросят усього, гол, одержано живих поросят, гол, багатоплідність свиноматки в розрахунку на один опорос, гол, маса гнізда на дату відлучення, кг, кількість поросят на дату відлучення, гол, кількість непродуктивних днів в розрахунку на один опорос, тривалість міжопоросного періоду, днів. Формування груп проводили за схемою: I група – відношення тривалості племінного використання до тривалості життя становить 79,4-88,5 %, II група – 64,2-78,3 %, III група – 34,8-63,0 %.

Індекс «рівень адаптації» (РА) (1) розраховували за методикою В.С. Смірнова, коефіцієнт плодючості (F) – Д. Грудєва (2):

$$PA = \frac{TЖ^2}{\text{кількість опоросів} \times ТПВ}, (1)$$

де: РА – індекс «рівень адаптації», бали; ТЖ – тривалість життя матки (від дати народження до дати останнього відлучення поросят), міс; ТПВ – тривалість племінного використання (від початку першої поросності до дати останнього відлучення поросят), міс [5],

$$F = \frac{365 \times (n - 1) \times 100}{D}, (2)$$

де: F – коефіцієнт плодючості тварин, n – кількість опоросів D – кількість днів за період від першого до останнього опоросу [цит. за 6].

Економічну ефективність проведених досліджень розраховували за формулою:

$$E = Ц \times \frac{C \times П}{100} \times Л \times К, (3)$$

де: E – вартість додаткової продукції, грн.; Ц – закупівельна ціна одиниці продукції, відповідно існуючих цін, які діють на Україні; С – середня продуктивність тварин; П – середня надбавка основної продукції (%), яка виражена у відсотках на 1 голову при застосуванні нового і поліпшеного селекційного досягнення порівняно з продуктивністю тварин базового використання; Л – постійний коефіцієнт зменшення результату, який пов'язаний з додатковими витратами на прибуткову продукцію (0,75); К – чисельність поголів'я сільськогосподарських тварин нового або поліпшеного селекційного досягнення, голів [7].

Біометрична обробка одержаних результатів досліджень проведена за методикою Г.Ф. Лакіна [8].

Результати й обговорення. Дослідження показали, що тривалість життя свиноматок основного стада (n=60) становить 44,8±1,97 міс (Cv=34,18 %), тривалість племінного використання – 33,4±1,96 міс (Cv=45,63 %), індекс адаптації – 11,75±0,726

($C_v=47,86\%$). Частка тривалості племінного використання до тривалості життя у свиноматок піддослідної групи дорівнює $74,5\%$.

За період племінного використання від свиноматок великої білої породи одержано $6,2\pm 0,36$ опороси ($C_v=45,69\%$), поросят усього – $67,5\pm 4,40$ гол ($C_v=50,51\%$), живих поросят – $64,2\pm 4,14$ гол ($C_v=50,03\%$). Багатоплідність свиноматки в розрахунку на один опорос склала $10,1\pm 0,16$ гол ($C_v=12,95\%$), маса гнізда на дату відлучення – $77,0\pm 1,02$ кг ($C_v=10,45\%$), кількість непродуктивних днів в розрахунку на один опорос – $25,4\pm 2,90$ ($C_v=88,36\%$), тривалість міжопоросного періоду – $173,6\pm 3,71$ днів ($C_v=16,78\%$).

Встановлено, що свиноматки I групи переважали ровесниць III за індексом «рівень адаптації» на $10,93$ бала ($td=6,54$; $P<0,001$), тривалістю життя – на $28,8$ міс ($td=9,14$; $P<0,001$), тривалістю племінного використання – на $33,2$ міс ($td=12,72$; $P<0,001$) (табл. 1).

1. Показники рівня адаптації свиноматок великої білої породи з різним співвідношення: тривалість племінного використання : тривалість життя, %

Показник	Біометричні показники	Співвідношення: тривалість племінного використання : тривалість життя, %		
		lim		
		79,4-88,5	64,2-78,3	34,8-63,0
		Група		
		I	II	III
Тривалість життя, міс	n	20	26	16
	$\bar{X} \pm S\bar{x}$	$58,6\pm 2,21^{***}$	$41,7\pm 2,51$	$29,8\pm 2,25$
	$C_v, \%$	16,89	30,75	30,08
Тривалість племінного використання, міс	$\bar{X} \pm S\bar{x}$	$49,9\pm 2,17^{***}$	$30,0\pm 1,93$	$16,7\pm 1,46$
	$C_v, \%$	19,17	32,78	35,00
Індекс «рівень адаптації», балів	$\bar{X} \pm S\bar{x}$	$7,77\pm 0,201^{***}$	$10,78\pm 0,380$	$18,70\pm 1,66$
	$C_v, \%$	11,61	17,98	35,55

Примітка: *** – $P<0,001$

Аналіз показників відтворювальної здатності свиноматок піддослідних груп свідчить про їх значні коливання (табл. 2).

Так, за період племінного використання від свиноматок I – III груп одержано від $3,1$ до $9,1$ опоросів, поросят усього в розрахунку на одну свиноматку – від $30,9$ до $102,6$ гол, живих поросят – від $28,9$ до $97,3$ гол.

2. Показники відтворювальної здатності свиноматок з різним співвідношення: тривалість племінного використання : тривалість життя, %

Показник	Біометричні показники	Співвідношення: тривалість племінного використання: тривалість життя, %		
		lim		
		79,4-88,5	64,2-78,3	34,8-63,0
		Група		
		I	II	III
Одержано опоросів	n	20	26	16
	$\bar{X} \pm S\bar{x}$	9,1±0,230***	5,5±0,38	3,1±0,31
	Cv,%	18,14	35,20	40,26
Одержано поросят усього, гол	$\bar{X} \pm S\bar{x}$	102,6±4,67***	59,0±4,67	30,9±3,83
	Cv,%	20,39	40,30	49,58
Одержано живих поросят, гол	$\bar{X} \pm S\bar{x}$	97,3±4,30***	56,5±4,30	28,9±3,90
	Cv,%	19,79	38,80	53,97
Багатоплідність свиноматки в розрахунку на один опорос, гол	$\bar{X} \pm S\bar{x}$	10,7±0,22**	10,0±0,16	8,9±0,61
	Cv,%	9,45	8,12	27,77
Маса гнізда на дату відлучення, кг	$\bar{X} \pm S\bar{x}$	81,4±1,68**	78,1±1,47	73,5±1,55
	Cv,%	9,74	10,82	10,77
Збереженість, %	\bar{X}	92,8	96,2	95,8
Коефіцієнт плодючості тварин	$\bar{X} \pm S\bar{x}$	181,35±16,177*	208,11±5,103	225,47±5,206
	Cv,%	26,76	15,31	7,99
Кількість непродуктивних днів в розрахунку на один опорос	$\bar{X} \pm S\bar{x}$	24,1±5,33	22,7±3,13	33,8±7,43
	Cv,%	98,79	70,11	87,87
Тривалість міжопоросного періоду, днів	$\bar{X} \pm S\bar{x}$	168,8±5,16	171,0±3,67	190,4±12,20
	Cv,%	13,68	10,94	25,71

Примітка: * – $P < 0,05$; ** – $P < 0,01$; *** – $P < 0,001$

Достовірну різницю між тваринами I та III груп встановлено за показниками «одержано опоросів» (lim=6,0; $td=15,78$; $P < 0,001$), «одержано поросят усього, гол» (lim=71,7 гол; $td=11,74$; $P < 0,001$), «одержано живих поросят, гол» (lim=68,4 гол; $td=11,79$; $P < 0,001$), «багатоплідність свиноматки в розрахунку на один опорос, гол» (lim=1,8 гол на один опорос; $td=2,81$; $P < 0,01$) та «коефіцієнт плодючості тварин» (lim=44,12 бала; $td=2,59$; $P < 0,05$), «маса гнізда на дату відлучення, кг» (lim=7,9 кг; $td=3,46$; $P < 0,01$),).

За показниками «кількість непродуктивних днів в розрахунку на один опорос» та «тривалість міжопоросного періоду, днів» різниця між свиноматками зазначених груп коливалася у межах від 3,48 ($td=1,03$; $P > 0,05$) до 28,69 % ($td=1,06$; $P > 0,05$).

Розрахунки коефіцієнта парної кореляції між коефіцієнт плодючості тварин, показниками рівня адаптації та ознаками відтворювальної здатності свиноматок великої білої породи наведено у таблиці 3.

3. Коефіцієнти парної кореляції між індексом F, показниками рівня адаптації та ознаками відтворювальної здатності свиноматок великої білої породи

Ознаки		Біометричні показники		Ознаки		Біометричні показники	
x	y	r±Sr	tr	x	y	r±Sr	tr
1	2	0,282±0,1169*	2,41	1	8	0,288±0,1165*	2,47
	3	0,267±0,1180*	2,26		9	0,250±0,1191*	2,10
	4	-0,501±0,0952***	5,26		10	0,418±0,1049***	3,98
	5	0,422±0,1045***	4,01		11	-0,776±0,0505***	15,38
	6	0,400±0,1067***	3,75		12	-0,680±0,0682***	9,97
	7	0,407±0,1060***	3,84				

Примітка: 1 – коефіцієнт плодючості тварин; 2 – тривалість життя, міс; 3 – тривалість племінного використання, міс; 4 – індекс «рівень адаптації», балів; 5 – одержано опоросів; 6- одержано поросят усього, гол; 7- одержано живих поросят, гол; 8 – багатоплідність свиноматки в розрахунку на один опорос, гол; 9 – маса гнізда на дату відлучення, кг; 10 – кількість поросят на дату відлучення, гол; 11 – тривалість міжопоросного періоду, днів; 12 – кількість непродуктивних днів в розрахунку на один опорос; * – $P < 0,05$; *** – $P < 0,001$

Коефіцієнти парної кореляції між індексом F (коефіцієнт плодючості тварин), показниками рівня адаптації та ознаками відтворювальної здатності свиноматок великої білої породи є достовірними з імовірністю $P < 0,05-0,001$. Кількість зворотних зв'язків становить 25,0 %.

Результати розрахунку економічної ефективності використання свиноматок великої білої породи піддослідних груп наведено у таблиці 4.

4. Економічна ефективність використання свиноматок великої білої породи з різним співвідношенням: тривалість племінного використання : тривалість життя

Група	Співвідношення: тривалість племінного використання : тривалість життя, %	Маса гнізда на дату відлучення, кг	Прибавка продукції, %	Вартість додаткової продукції, грн.	
				від 1 голови	від 100 голів за рік
Генеральна сукупність	71,4±1,48	77,0±1,02	-	-	-
III	55,7±1,88	73,5±1,55	-4,54	-99,63	-9963,03
II	71,6±0,87	78,1±1,47	+1,41	+30,94	+3094,24
I	83,6±0,61	81,4±1,68	+5,40	+118,50	+11850,30

Примітка: Ціна реалізації молодняка свиней на дату проведення досліджень складала 38,0 грн. за 1 кг живої маси

Встановлено, що максимальну прибавку продукції одержано від свиноматок І групи, а саме +5,40 %. Вартість додаткової продукції, одержаної від свиноматок, у яких співвідношення: «тривалість племінного використання : тривалість життя» дорівнює $83,6 \pm 0,61$ становить 118,50 грн. на одну голову.

Висновки:

1. За умови використання промислової технології ведення галузі свинарства тривалість життя свиноматок основного стада становить 44,1 міс, тривалість племінного використання – 32,8 міс, індекс адаптації – 11,87 бала.

2. Від свиноматок великої білої породи одержано 6,1 опороси, поросят усього – 65,8 гол, живих поросят – 62,5 гол. Плодючість свиноматок за період племінного використання склала 10,2 гол, маса гнізда на дату відлучення – 77,0 кг, кількість непродуктивних днів в розрахунку на один опорос – 26,0 днів, тривалість міжопоросного періоду – 175,3 днів.

3. З метою прискорення селекційного процесу та створення високопродуктивного стада свиней пропонуємо використовувати традиційні та інноваційні методи відбору тварин з урахуванням індексу «рівень адаптації» (критерій відбору – 6,55-8,08 балів) та співвідношення: тривалість племінного використання : тривалість життя (критерій відбору – 79,4-88,5 %).

4. Вартість додаткової продукції, одержаної від свиноматок, у яких співвідношення: «тривалість племінного використання : тривалість життя» дорівнює $83,6 \pm 0,61$ становить 118,50 грн. на одну голову.

Перспективи подальших досліджень. Науково-дослідна робота буде направлена на дослідження успадкування кількісних ознак у свиноматок-дочок залежно від лінійної належності свиноматок-матерів різного рівня адаптації та за умов впливу різних паратипових факторів.

Подяка. Автори висловлюють офіційну подяку генеральному директору ТОВ «Дружба-Казначейка» Дніпропетровської області, кандидату с.-г. наук Савельєву В.І. та головному технологу Шепель Н.О., які сприяли організації та проведенню наукових досліджень.

БІБЛІОГРАФІЯ

1. Бажов, Г. М., Комлацкий, В.И. 1989. *Биотехнология интенсивного свиноводства*. М.: Росагропромиздат. 269.

2. Бажов, Г. М., Бахирева, Л.А. 1989. Естественная резистентность свиней разных пород. *Интенсификация селекционного процесса в свиноводстве : сб. науч. трудов*. Персиановка. 37-41.

3. Кислинская, А. И. 2013. Откормочные и мясные качества чистопородного молодняка свиней крупной белой породы венгерской селекции и их помесей в постадаптационный период. Красноярск : КрасГАУ. 6. 167-171.

4. А. И. Кислинская, Г. И. Калиниченко, А. П. Шакун, Н. И. Тышко. 2012. Оценка естественной резистентности организма свиней крупной белой породы венгерской селекции в период адаптации. *Современные тенденции и технологические инновации в свиноводстве : материалы XIX Международной научно-практической конф.; за ред. И. П. Шейко [и др.]*. Горки : БГСХА. 78-83.

5. Смирнов, В. С. 2003. Оценка адаптации свиноматок к интенсивному воспроизводству. *Зоотехния*. 7. 22–25.

6. А. Т. Мысик, А. И. Нетеса, В. Г. Козловский и др. 1984. *Свиноводство*. М.: Колос. 448.

7. Методика определения экономической эффективности использования в сельском хозяйстве результатов научно-исследовательских работ, новой технологии, изобретений и рационализаторских предложений. 1983. М.: ВАИИПИ 149.

8. Лакин, Г.Ф. 1990. *Биометрия*. Учебное пособие для биологических специальностей вузов – 4-е изд., переработанное и дополненное. М.: Высшая школа. 352

REFERENCES

1. Bazhov, G. M., Komlackij, V.I. 1989. Biotehnologija intensivnogo svinovodstva. М.: Rosagropromizdat. 269 (in Russian).

2. Bazhov, G. M., Bahireva, L.A. 1989. Estestvennaja rezistentnost' svinej raznyh porod. Intensifikacija selekcionnogo processa v svinovodstve : sb. nauch. trudov. Persianovka. 37-41 (in Russian).

3. Kislinskaja, A. I. 2013. Otkormochnye i mjasnye kachestva chistoporodnogo molodnjaka svinej krupnoj beloј porody vengerskoј selekcii i ih pomesej v postadaptacionnyj period. Krasnojarsk : KrasGAU. 6. 167-171 (in Russian).

4. A. I. Kislinskaja, G. I. Kalinichenko, A. P. Shakun, N. I. Tyshko. 2012. Ocenka estestvennoj rezistentnosti organizma svinej krupnoj beloј porody vengerskoј selekcii v period adaptacii. Sovremennye tendencii i tehnologicheskie innovacii v svinovodstve : materialy НН Междунородной научно- практической конф.; за ред. I. P. Shejko [i dr.]. Gorki : BGSNA. 78-83 (in Russian).

5. Smirnov, V. S. 2003. Ocenka adaptacii svinomatok k intensivnomu vosproizvodstvu. Zootehnija. 7. 22–25 (in Russian).

6. A. T. Mysik, A. I. Netesa, V. G. Kozlovskij i dr. 1984. Svinovodstvo. М.: Kolos. 448 (in Russian).

7. Metodika opredelenija jekonomicheskoј jeffektivnosti ispol'zovanija v sel'skom hozjajstve rezul'tatov nauchno-issledovatel'skih rabot, novoj tehnologii, izobretenij i racionalizatorskih predlozhenij. 1983. М.: ВАИИПИ 149 (in Russian).

8. Lakin, G.F. 1990. Biometrija. Uchebnoe posobie dlja biologicheskikh special'nostej vuzov – 4-e izd., pererabotanoe i dopolnenoe. М.: Vysshaja shkola. 352 (in Russian).

Халак В.И., Козырь В.С., Волошук В.М., Засуха Л.В. Продолжительность продуктивного долголетия и уровень адаптации свиноматок универсального направления продуктивности

Исследованы показатели продуктивного долголетия и уровень адаптации свиноматок различной продолжительности племенного использования, рассчитаны коэффициенты парной корреляции между признаками, а также определены критерии отбора высокопродуктивных животных по коэффициенту плодовитости животных. Для достижения цели научно – исследовательской работы использовали зоотехнические, биометрические и экономические методы исследований.

Установлено, что продолжительность жизни свиноматок крупной белой породы в условиях племенного репродуктора ООО «Дружба – Казначеевка» Днепропетровской области составляет $44,8 \pm 1,97$ мес, продолжительность племенного использования – $33,4 \pm 1,96$ мес индекс «уровень адаптации» – $11,75 \pm 0,726$ балла. Доля продолжительности племенного использования продолжительности жизни у животных основного стада составляет 74,5%.

За период племенного использования от свиноматок крупной белой породы получено $6,2 \pm 0,36$ опороса, поросят всего – $67,5 \pm 4,40$ гол, живых поросят – $64,2 \pm 4,14$ гол. Многоплодие свиноматки в расчете на один опорос составила

10,1 ± 0,16 гол, масса гнезда на дату отлучения – 77,0 ± 1,02 кг, количество непродуктивных дней в расчете на один опорос – 25,4 ± 2,90, продолжительность межопоросного периода – 173,6 ± 3,71 дней.

Достоверную разницу между животными с максимальной (I группа) и минимальной долей продолжительности племенного использования (III группа) к продолжительности жизни установлено по показателям «получено опоросов» (lim = 6,0; td = 15,78; P < 0,001), «получено поросят всего, гол» (lim = 71,7 гол; td = 11,74; P < 0,001), «получено живых поросят, гол» (lim = 68,4 гол; td = 11,79; P < 0,001), «многоплодие свиноматки в расчете на один опорос, гол» (lim = 1,8 гол на один опорос; td = 2,81; P < 0,01), «коэффициент плодовитости животных» (lim = 44,12 балла; td = 2,59; P < 0,05) и «масса гнезда на дату отлучения, кг» (lim = 7,9 кг; td = 3,46; P < 0,01). По показателям «количество непродуктивных дней в расчете на один опорос» и «продолжительность межопоросного периода, дней» разница между свиноматками указанных групп колебалась в пределах от 3,48 до 28,69%.

Связи между коэффициентом плодовитости животных, показателями уровня адаптации и признаками воспроизводительной способности свиноматок крупной белой породы являются достоверными с вероятностью P < 0,05-0,001.

Максимальную прибавку продукции получено от свиноматок, в которых соотношение «продолжительность племенного использования: продолжительность жизни» равнялось 83,6 ± 0,61 – +5,40%.

Ключевые слова: свиноматка, универсальное направление производительности, продолжительность продуктивного долголетия, воспроизводящая способность, индекс «уровень адаптации», изменчивость, корреляция.

Khalak V.I., Kozyr V.S., Voloshchuk V.M., Zasukha L.V. The duration of productive longevity and the level of adaptation of sows of the universal direction of productivity

The indicators of productive longevity and the level of adaptation of sows of different breeding duration were investigated, the coefficients of the pair correlation between the characteristics were calculated, and the criteria for selecting high-yielding animals according to the fertility factor of the animals were determined. Zootechnical, biometric and economic methods of research were used to achieve the purpose of scientific research.

It has been established that life expectancy of sows of large white breed under conditions of breeding reproducer of Druzhba – Kaznacheyivka LLC of the Dnipropetrovsk region is 44.8 ± 1.97 months, duration of breeding use is 33.4 ± 1.96 months. The index of “adaptation level” – 11, 75 ± 0.726 ball. The proportion of the duration of the tribal use to life expectancy in animals of the main herd is 74.5%. During the pedigree use of sows of large white breed, 6.2 ± 0.36 farrowers were obtained, piglets total – 67.5 ± 4.40 goals, live piglets – 64.2 ± 4.14 goals. The multiplicity of the sow per rabbit was 10.1 ± 0.16 head, the weight of the nest at the date of weaning was 77.0 ± 1.02 kg, the number of unproductive days per rabbit was 25.4 ± 2.90, the duration Intercity period – 173,6 ± 3,71 days.

The true difference between animals with a maximum (Group I) and a minimum proportion of breeding duration (group III) to life expectancy was established according to “farrowing” (lim = 6,0; td = 15,78; P < 0,001); (Lim = 71.7 head; td = 11.74; P < 0.001); “live piglets were received, scored” (lim = 68.4 goals; td = 11.79; P < 0.001); “Multiplicity of the sow per one farrow, the goal” (lim = 1,8 goals per farrow, td = 2,81; P < 0,01); “fertility rate of animals” (lim = 44,12 points; td = 2,59;

$P < 0,05$) and “weight of the nest on the date of weaning, kg” ($lim = 7,9$ kg; $td = 3,46$; $P < 0,01$). In terms of “the number of unproductive days per one farrower” and “the duration of the interbreeding period, days”, the difference between the sows of these groups varied from 3.48 to 28.69%.

The correlation between the fertility factor of animals, indicators of adaptation level and signs of reproductive capacity of large white breed sows are reliable with a probability $P < 0,05-0,001$.

The maximum increase in production was obtained from sows, in which the ratio: “duration of breeding use: life expectancy” was $83.6 \pm 0.61 - + 5.40\%$.

Key words: sow, universal direction of productivity, productive longevity duration, reproductive ability, index “adaptation level”, variability, correlation relationship.

УДК 636.4.082

ІСТОРІЯ, СУЧАСНІСТЬ ТА НАПРЯМИ ПОКРАЩЕННЯ ПРОДУКТИВНОСТІ УКРАЇНСЬКОЇ М'ЯСНОЇ ПОРОДИ СВИНЕЙ

Онищенко А.О., кандидат сільськогосподарських наук
Інститут свинарства і агропромислового виробництва НААН
36013, м. Полтава, вул. Шведська могила, 1
pigbreeding@ukr.net

Церенюк О.М., Акімов О.В., Хვაцова М.А., кандидати сільськогосподарських наук

Інститут тваринництва НААН
62004, Харківська обл., Харківський р-н, пгт Кулиничі, вул. 7-ї Гвардійської армії, 3
tsereyuk@mail.ru itanimalnaaan@gmail.com.

Проаналізовано історію створення української м'ясної породи свиней, сучасний стан племінних господарств. Визначені подальші напрями селекційно-племінної роботи з породою. Встановлено, що в результаті значної за обсягами роботи великої кількості науковців і практиків було створено самостійну конкурентоздатну та високопродуктивну для свого часу породу з розгалуженою генеалогічною структурою. Сучасна ситуація з племінною базою української м'ясної породи потребує залучення невідкладних заходів, метою яких є не тільки збереження унікальної породи, а й підвищення генетичного потенціалу продуктивності.

Визначено, що при плануванні подальшої селекційно-племінної роботи з породою слід враховувати наявний досвід з поліпшення інших вітчизняних популяцій і відповідно спрямовувати роботу не тільки на поліпшення продуктивних якостей, а й на збереження високого рівня пристосованості тварин. Велику увагу слід приділяти підвищенню м'ясності тварин української м'ясної породи свиней. Роботу з групою відгодівельних ознак слід розпочати з покращення рівня годівлі та утримання в господарствах, що дозволить максимально реалізувати наявний генетичний потенціал, з подальшою організацією контрольної відгодівлі.

Окремим важливим напрямом є розширення мережі дочірніх господарств, вивчення комбінаційної здатності за основними лініями та родинами в українській м'ясній породі свиней за поєднання з іншими породами та лініями в регіональних системах гібридизації.

Подальша селекційно-племінна робота з українською м'ясною породою повинна бути спрямована на збереження генофонду, покращення продуктивних якос-